

**A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság**

Gfv.VII.30.013/2013/3.szám

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a személyesen eljáró I.r., II.r. felperesnek jogtanácsos által képviselt alperes ellen szerződési feltétel tisztességtelenségének megállapítása iránt a Fővárosi Bíróságon 31.P.21.763/2009. számon indult és a Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.20.177/2012/6. számú jogerős ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen az alperes részéről előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

i n d o k o l á s

A felperesek 2002. június 24-én közjegyzői okiratban foglalt ingatlanvásárlási hitelszerződést kötöttek az alperessel, mely szerződés részét képezte az alperes Lakossági Hitelezési Üzletszabályzata is (a továbbiakban: üzletszabályzat). Az üzletszabályzat XVI.2. pontja értelmében az alperes jogosult volt azt egyoldalúan módosítani. Az alperes vállalta, hogy az üzletszabályzat változásáról, annak hatálybalépését megelőzően 15 nappal értesíti az ügyfeleit úgy, hogy a módosítás tényét két országos napilapban meghirdeti, egyidejűleg az új üzletszabályzatot, illetve annak módosítását hozzáférhetővé teszi. Az üzletszabályzat módosítása annak hatálybalépése előtt megkötött szerződésekre vonatkozóan az érintett féllel szemben akkor válik hatályossá, ha annak tartalmát az ügyfél, a zálogkötelezett, illetve a kezes kifejezetten, vagy ráutaló magatartással elfogadta. Ráutaló magatartással történő elfogadásnak számít, ha az ügyfél a megváltozott üzletszabályzattal szemben az írásbeli közléstől számított 15 napon belül kifogást írásban az alperes felé nem tesz.

Az alperes az üzletszabályzatot többször módosította, a módosítások tényét a napilapokban közzétette, azok tartalmát a napilapokban nem közölte. Az alperes az üzletszabályzatának VII.3.2. pontját 2004.

június 1-jei hatállyal módosította, mely módosításról a felperesek nem szereztek tudomást. A felperesek ezen módosítással szemben 2008. március 31-én írt levelükben kifogással éltek, kifejezetten akként nyilatkoztak, hogy a módosítást nem fogadják el. Az alperes a felperesek kifogását, illetve panaszát elutasította.

A felperesek módosított keresetükben - többek között - a 2002. június 24-én megkötött ingatlanvásárlási hitelszerződésük részét képező üzletszabályzat, annak a szerződéskötéstől 2008. április 1-jéig történt módosításaival érintett, a kereseti kérelemben tételesen megjelölt rendelkezései tekintetében kérték azok tisztességtelenségének megállapítását, ezáltal érvénytelenné nyilvánítását. Másodsorban annak megállapítását kérték, hogy az üzletszabályzat 2008/2. számú módosításának 4. pontja az írásbeli kifogásukra tekintettel nem hatályosult.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a felperesek által megjelölt szerződési feltételek az általuk hivatkozott okokból nem tisztességtelenek, illetve a feltételek módosítása az üzletszabályzat előírásainak megfelelően történt.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes üzletszabályzatának 2004. június 1. napjától 2008. március 31. napjáig hatályban volt azon módosító rendelkezése (I.16.3.2.), hogy a „hitelfedezeti életbiztosítás teljes futamidő alatti fenntartására az alperes nem vállalt kötelezettséget. A hitelfedezeti életbiztosítás megszüntetését az FHB üzleti stratégiájában, eredményességében bekövetkezett, illetve egyéb lényeges változások indokolhatják" nem vált az alperes és a felperesek között 2002. június 24-én kötött jelzáloghitel szerződés részévé. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Megítélése szerint az eltörlést lehetővé tévő 2004-es üzletszabályzat-módosítás szokatlan kikötés volt, amelynek elfogadásához a Ptk. 205/B. §-a alapján külön figyelemfelhívó tájékoztatásra és kifejezett elfogadásra lett volna szükség. Az alperes e körben nem bizonyította, hogy a felperesekkel ezt a módosítást írásban közölte volna. A 2002-es üzletszabályzat XVI.2. pontja alapján „írásbeli közlést" követően volt lehetőség kifogásolásra. Olyan írásbeli közlés, ami a meglévő szerződéseknel így pl. a felperesek által kötött szerződéseknel, illetve olyan ráutaló magatartás, ami akár az üzletszabályzat XVI.2. pontjának megfelelően megállapítható lett volna, nem volt. Az elsőfokú bíróság az üzletszabályzat XVI.3. pontja szerinti közlésnek minősülő kifüggesztést, illetve honlapon való elérhetőséget nem tekintette a XVI.2. pontban előírt írásbeli közléssel egyenértékűnek. Azáltal, hogy az alperes nem tartotta be a Ptk. 205/B. § rendelkezéseit, illetve a saját üzletszabályzata XVI.2. pontjának megfelelő írásbeli közlést sem tette meg, azt eredményezte, hogy a felperesek alappal hivatkoztak arra: a hitelfedezeti biztosítási díj fizetését is magában foglaló

kötelezettségvállalás megszüntetésének egyoldalú lehetővé tétele nem vált a velük kötött szerződés részévé.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel nem támadott részét nem érintette, fellebbezett rendelkezését helybenhagyta. A fellebbezés indokaira tekintettel arra hivatkozott: a 2004. július 24-én megkötött szerződés 10.6. pontja szerint a szerződő felek megállapodtak abban, hogy az alperes üzletszabályzatának mindenkor, az e kölcsönszerződés fennállása alatt bekövetkezett módosulásai akkor válnak a szerződés részévé, ha annak tartalmát az adós, a zálogkötelezett kifejezett, vagy ráutaló magatartással elfogadta. Ráutaló magatartással történő elfogadásnak tekintik a felek, ha az érintett fél a megváltozott üzletszabályzattal szemben az írásbeli közléstől számított 15 napon belül kifogást írásban a hitelező felé nem tesz.

A másodfokú bíróság utalt arra, hogy az üzletszabályzat-módosítás tartalmi megismerése a közléssel vált lehetővé. Az alperes üzletszabályzatának XVI.3. pontja a közlésre nézve a szerződés megkötésekor azt a szabályt tartalmazta, hogy az alperes az üzletszabályzatát az ügyfelei rendelkezésére bocsátja, valamint azt az ügyfélforgalom lebonyolítására szolgáló helyiségekben megtekintés céljából kifüggeszti. Az üzletszabályzat XVI.2. pontja ehhez képest azt a speciális szabályt tartalmazza az üzletszabályzat-módosításra, hogy a módosítás az annak hatályba lépése előtt megkötött szerződésekre vonatkozóan az érintett ügyféllel szemben akkor válik hatályossá, ha annak tartalmát - a rá vonatkozó részében - kifejezetten vagy ráutaló magatartással elfogadta. Ráutaló magatartásnak minősíti e körben az üzletszabályzat, ha az ügyfél a megváltozott üzletszabályzattal szemben, annak írásbeli közlésétől számított 15 napon belül az alperes felé írásban kifogást nem tesz.

A másodfokú bíróság megítélése szerint ebből az következik, hogy az üzletszabályzat-módosítás ráutaló magatartással történő elfogadásának elengedhetetlen feltétele a módosításra tett ajánlatnak az adósokkal történő írásbeli közlése.

Az alperes által hivatkozott XVI.3. pont az üzletszabályzat rendelkezésre bocsátása mellett a közlés módjának tekinti az ügyfélforgalom számára nyitva álló helyiségben történő kifüggesztést. A rendelkezésre bocsátás nem értelmezhető másként, mint a kinyomtatott üzletszabályzatnak az ügyfél részére történő tényleges átadása, ami ugyancsak írásbeli közlésnek minősül. Így az üzletszabályzat XVI.2. és 3. pontjai között a közlés módja tekintetében nincs ellentmondás.

Az üzletszabályzat 2008. január 15-i és március 14-i módosításai ezért csak akkor válhattak a per tárgyát képező szerződés részévé, ha - figyelemmel a szerződés 10.6. pontjára is - azokat az alperes a felperesekkel írásban közli és a felperesek azokat kifogással nem támadják meg. Figyelemmel arra, hogy az alperes nem bizonyította

ezek írásbeli közlését, a módosítások nem váltak a felek közötti szerződés részévé.

A jogerős ítélet ellen előterjesztett felülvizsgálati kérelmében az alperes a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a jogerős ítélet a Ptk. 205. § /3/ és /6/ bekezdésébe, 207. §-ába, 216. § /1/ bekezdésébe, 240. § /1/ bekezdésébe, valamint a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 2009. augusztus 1-je előtt hatályos 210. § /4/ bekezdésébe ütközik. Véleménye szerint a megjelölt jogszabályi rendelkezések, az üzletszabályzat, illetve a felek szerződésének helyes értelmezése alapján nem állapítható meg az, hogy az üzletszabályzat módosítása csak azáltal vált a peres felek között létrejött szerződés részévé, ha azt az alperes a felperesekkel írásban közölte. Ilyen jogszabályi, illetve szerződéses kötelezettsége az alperesnek nem volt, a másodfokú bíróság jogszabálysértő módon állapította meg ennek ellenkezőjét.

A felperesek felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérték.

A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § /2/ bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta és azt a hivatkozott indokok alapján nem találta jogszabálysértőnek.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében arra hivatkozott: a jogvita eldöntésére irányadó Hpt. 210. § /3/ bekezdése nem írta elő, hogy a feleket írásban tájékoztatni kellett volna az üzletszabályzat módosításáról. A Kúria ezzel egyetértve arra mutat rá, hogy sem a Hpt., sem az alperes által hivatkozott Ptk. 205. § /3/ bekezdéséből, 216. § /1/ bekezdéséből, 240. § /1/ bekezdéséből nem következik, hogy az üzletszabályzat a módosításának közlése tekintetében e jogszabályokban előírtaknál szigorúbb rendelkezést tartalmazzon.

A konkrét jogvita eldöntésénél tehát az üzletszabályzatban írtaknak volt ügydöntő jelentőségük. Figyelemmel arra, hogy az üzletszabályzat az alperes által előre meghatározott, a felperesekkel egyedileg meg nem tárgyalt szabályokat tartalmaz, a Ptk. 207. § /2/ bekezdése alapján azt szükséges vizsgálni, hogy az üzletszabályzat rendelkezéseit meghatározó alperessel szerződéses kapcsolatban lévő fél azt - átlagos körülmények mellett - hogyan érthette.

A másodfokú bíróság helyesen mutatott rá arra, hogy a perbeli szerződés 10.6. pontja azt tartalmazza: a módosított üzletszabályzat akkor tekintendő ráutaló magatartással elfogadottnak, ha az érintett fél annak írásbeli közlésétől

számított 15 napon belül kifogását írásban nem terjeszti elő. Ezt ismétli meg a perbeli időszakra irányadó üzletszabályzat XVI.2. pontja, amikor rögzíti: ráutaló magatartással történő elfogadásnak tekintik a felek, ha az ügyfél a megváltozott üzletszabályzattal szemben az írásbeli közléstől számított 15 napon belül kifogást írásban az alperes felé nem tesz. E rendelkezésekből a Kúria megítélése szerint is vitathatatlanul az következik egy átlag ügyfél számára, hogy az üzletszabályzat vele szembeni módosításának hatályossá válásához két feltétel egyidejű teljesülése szükséges: egyrészt az, hogy legalább a módosított rendelkezéseket írásban megkapja, másrészt az, hogy a közléstől számított 15 napon belül azzal szemben ne tegyen kifogást.

A Kúria álláspontja szerint a hivatkozott szabálytól független az üzletszabályzat ugyanezen pontjában olvasható azon rendelkezés, mely szerint a módosítás tényét két országos napilapban meg kell hirdetni, illetve az új üzletszabályzatot, illetve módosítását az ügyfélforgalom számára nyitva álló helyiségben hozzáférhetővé kell tenni. E rendelkezéseknek nincs jelentőségük a tekintetben, hogy a módosítás mikor válik az ügyféllel szemben hatályossá. Az alperes által hivatkozott XVI.3. pontban foglaltak pedig nem az üzletszabályzat módosítására vonatkoznak.

Figyelemmel arra, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem jogszabálysértő, ezért azt a Kúria a Pp. 275. § /3/ bekezdés alapján hatályában fenntartotta.

A felülvizsgálati eljárásban pernyertes felpereseknek igazolt költségük nem merült fel, ezért arról a Kúria a Pp. 270. § /1/ bekezdés alapján irányadó Pp. 79. § /1/ bekezdése szerint nem határozott.

Budapest, 2013. június 11.

Dr.Vezekényi Ursula sk.a tanács elnöke, Dr.Osztovits András
sk.előadó-bíró, Dr.Szabó Péter sk.bíró